

IN THE COURT OF JUDGE, LABOUR COURT AT BHAVNAGAR,**Presided Over by T.P.SINGH**

રેકૉર્ડ્સ(એલ.સી.બી.) કેસ નં.૩૮/૨૦૧૧

આંક : ૩૮

રામુબેન કાળુભાઈ મકવાલા
 ઠે.ઝવેરીવાળી શેરી,
 બહારપરા, પાલીતાણા,
 જિ.ભાવનગર

...અરજદાર/બીજા પક્ષકાર

વિરુદ્ધ

મેનેજરશ્રી/ટ્રસ્ટશ્રી,
 વર્ધમાન જૈન આગમ મંદીર સંસ્થા,
 તળેટી રોડ, પાલીતાણા
 જિ.ભાવનગર

...સામાવાળા/પ્રથમ પક્ષકાર

અરજદાર તરફે :- વિ.વ.શ્રી આર.પી.નારીગરા
 સામાવાળા તરફે :- વિ.વ. શ્રી કે.એમ.ગાંધી

--: એ વો ડ :--

(૧) હાલનો કેસ મદદનીશ શ્રમ આયુક્તશ્રી, ભાવનગર નાઓ અત્રેની અદાલતમાં રીફર કરે તે પહેલા કામદાર દ્વારા મદદનીશ શ્રમ આયુક્તશ્રી સમક્ષ સામાવાળા મેનેજરશ્રી/ટ્રસ્ટશ્રી, વર્ધમાન જૈન આગમ મંદીર સંસ્થા, પાલીતાણા વિરુદ્ધ એવી લેખિત ફરીયાદ કરવામાં આવેલ છે કે, સામાવાળા દ્વારા અરજદારને તા.૦૧/૦૪/૨૦૧૦ થી કોઈપણ જાતના વાંક-ગુનો કે કસુર વગર નોકરીમાંથી છુટા કરેલ તેથી પડેલા રોજ ભરપાઈ કરી સળંગ નોકરીથી મુળ જગ્યાએ કામે લઈ લેવામાં આવે. જે ફરીયાદ લગત કામદાર તથા સંસ્થા વચ્ચે મદદનીશ શ્રમ આયુક્તશ્રી સમક્ષ સમાધાન ના આવતાં સદરહું કેસ મદદનીશ શ્રમ આયુક્તશ્રી, ભાવનગરે તેમનાં હુકમ ક્રમાંક: કે.એચ. /૨૨૦૦ /એસ.એચ.એમ.સી./ બી.એચ. એ./આઈ.ડી.આર.નં.૮/૧૧ થી પક્ષકારો મેનેજરશ્રી/ટ્રસ્ટીઓ, વર્ધમાન જૈન આગમ મંદીર સંસ્થા વિરુદ્ધ રામુબેન કાળુભાઈ મકવાલા વચ્ચેનો ઔદ્યોગિક વિવાદ ન્યાયીક નિર્ણય અર્થે ઔદ્યોગિક તકરાર અધિનિયમ ૧૯૪૭ ની કલમ :

૧૦(૧) હેઠળ શ્રમ અદાલત, ભાવનગરને નીચે મુજબની અનુસુચિ સાથે સુપ્રત કરેલ છે.

રેફરન્સની અનુસુચિ

" શ્રી રામુબેન કાળુભાઈ મકવાલાને નોકરીમાંથી છુટા કર્યા તા.૦૧/૦૪/૨૦૧૦ થી તેમના પડેલા રોજ ભરપાઈ કરી તેમની મુળ જગ્યાએ સળંગ નોકરીથી પુનઃસ્થાપિત કરવા જોઈએ કે કેમ?"

- (૨) હવે જ્યારે મદદનીશ શ્રમ આયુક્તશ્રીની કચેરીમાં સૌપ્રથમ ફરીયાદ લઈને હાજર થનાર પક્ષકાર રજુ રેફરન્સમાં સામાવાળા હોય જેથી સમજવામાં સરળતા રહે તે હેતુથી આ કામે આ એવોર્ડમાં હવે પછી પ્રથમ પક્ષકાર/સંસ્થાને સામાવાળા તરીકે અને બીજા પક્ષકાર/શ્રમયોગીને અરજદાર તરીકે સંબોધવામાં આવે છે
- (૩) પક્ષકારોને રેફરન્સ કેસની નોટીસ કરતાં સામાવાળી સંસ્થા તથા અરજદારના વિ.વ.શ્રીની સહી સાથેની કોર્ટપ્રત વાળી નોટીસ આંક-૩ થી બજીને રેકર્ડ પરત થયેલ છે.

(૩.૧) જેથી નોટીસની બજવણી ધોરણસર થતાં અરજદાર તરફે આંક-૪ થી માંગણાનું નીવેદન રજુ કરેલ છે. જેમાં અરજદારે જણાવેલ છે કે, તેઓ સામાવાળાની સંસ્થામાં સફાઈવાળા તરીકે સને-૧૯૯૦ થી નોકરીમાં દાખલ થયેલ હતા. અરજદારને રૂ.૧૯૫૦/- માસિક પગાર ચુકવાતો અને લઘુતમ વેતન મુજબ પગાર ચુકવવામાં આવતો નહીં. અરજદારને સફાઈવાળા તરીકે વર્ગ-૪ ના કર્મચારી હતા. અરજદારને તા.૦૧/૦૪/૨૦૧૦ ના રોજથી કોઈપણ જાતના વાંક-ગુના વગર કે નોટીસ-નોટીસ પગાર આપ્યા વગર ગેરકાયદેસર રીતે છુટા કરવામાં આવેલ છે. અરજદારને જ્યારથી સામાવાળાને ત્યાં નોકરીમાં દાખલ થયા ત્યારથી શરુ કરીને સામાવાળાએ અરજદારને ગેરકાયદેસર રીતે છુટા કર્યા ત્યાં સુધી સતત અને સળંગ નોકરી કરેલ છે. અરજદાર જે પ્રકારની કામગીરી અને ફરજો બજાવતાં તેનો પ્રકાર સતત, સળંગ અને કાયમી પ્રકારનો હોવા છતાં અરજદારને છુટ્ટા કરેલ છે. અરજદારની કામગીરી અને કાયમી કર્મચારીની કામગીરીમાં કોઈ તફાવત નથી.

(૩.૨) અરજદારને નોકરીમાંથી છુટ્ટા કર્યા બાદ અવાર-નવાર સામાવાળા સમક્ષ

અસંખ્ય વખત રજુઆતો કરેલ છે. અરજદારે જ્યારે જ્યારે રજુઆતો કરતા હતા ત્યારે ત્યારે અરજદારને એક યા બીજા પ્રકારના આશ્વાસનો આપવામાં આવતાં હતા તેમ છતાં અરજદારને નોકરીમાં લીધેલ ન હોય અને અરજદારને તા.૧૪/૧૨/૨૦૧૦ ના રોજથી ડીમાન્ડ લેટર લખેલ છે જે સંસ્થાને મળેલ હોવા છતાં પણ અરજદારને નોકરીમાં લીધેલ ન હોય. આથી અરજદારે મજુર કમિશ્નરશ્રી ભાવનગર સમક્ષ ફરીયાદ દાખલ કરેલ છે. જેમાં સામાવાળાના જકડી અને અકકડ વલણને કારણે સમાધાન શક્ય ન બનતાં આ ઔદ્યોગિક વિવાદને ન્યાય નિર્ણય માટે હાલનો રેફરન્સ અત્રેની અદાલતમાં સુપ્રત કરવામાં આવેલ છે.

(૩.૩) અરજદારને છુટ્ટા કરતાં સમયે સિનીયોરીટી લીસ્ટ ધ્યાનમાં લીધુ નથી. અરજદારને છુટ્ટા કરતે સમયે તેનાથી જુનીયર માણસોને નોકરીમાં ચાલુ રાખેલ છે તેમજ અરજદારને કાયમી પણ કરેલા છે તેમજ અરજદારને છુટ્ટા કર્યા બાદ નવા માણસોને નોકરીમાં રાખેલા છે અને તેઓને કાયમી પણ કરેલા છે. અરજદારના જેવી જ કામગીરી કરતાં અન્ય કામદારોને પણ નોકરીમાં ચાલુ રખાયા છે તેમજ તેઓને પણ કાયમી કરવામાં આવેલા છે. અરજદારે તેમની નોકરીના સમયગાળા દરમ્યાન ક્યારેય કોઈ ચાર્જશીટ કે મેમો આપવામાં આવેલ નથી અને તેમની ફરજ સંપૂર્ણ ખંત પ્રમાણીકતા અને નિષ્ઠાપુર્વક બજાવતાં હતા. આમ, અરજદારને નોકરીમાંથી છુટ્ટા કરવાનું સામાવાળાનું પગલું તદ્દન ગેરકાયદેસર, ગેરબંધારણીય, કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતની વિરુદ્ધનું તેમજ ઔદ્યોગિક તકરારના કાયદાના વિરુદ્ધનું હોય તે રદ થવાને પાત્ર છે તેવું અરજદાર તેમના માંગણાના નીવેદનમાં જણાવે છે.

(૩.૪) અરજદારને છુટ્ટા કરતાં પહેલા ઔદ્યોગિક વિવાદ ધારા હેઠળના ગુજરાત રાજ્યના નિયમોના નિયમ ૮૦(એ) તથા ૮૦(બી) મુજબની કાર્યવાહી કરવી જોઈએ તે પણ સામાવાળાએ કરેલ નથી. તેથી અરજદારને છુટ્ટા કરવાનું સામાવાળાનું પગલું ગેરકાયદેસરનું છે. ઔદ્યોગિક વિવાદ ધારાની કલમ-૨૫(એલ) મુજબ સામાવાળા ઔદ્યોગિક સંસ્થા છે, છતાં ઔદ્યોગિક વિવાદ ધારાની કલમ ૨૫(એન) તથા ગુજરાત રાજ્યના નિયમોના નિયમ-૮૦(એ) મુજબની કાર્યવાહી કર્યા વિના અરજદારને છુટ્ટા કરતાં પહેલા નિર્દિષ્ટ

સત્તાધિકારીની પરવાનગી મેળવ્યા વિના તદ્દન ગેરકાયદેસર રીતે અરજદારને છુટ્ટા કરી દેવામાં આવ્યા છે તે સામાવાળાનુ પગલુ ગેરકાયદેસરનુ છે.

(૩.૫) અરજદારને છુટ્ટા કરવાનુ સામાવાળાનુ પગલુ અને છુટ્ટા કર્યા પછી ફરી કામ ઉપર નહીં લેવાનુ સામાવાળાનુ પગલુ ઔદ્યોગીક વિવાદ ધારાની કલમ ૨૫(એફ)(જી) તથા (એચ)(એમ) તથા આ કાયદાના ગુજરાત રાજ્યના નિયમોના નિયમ ૮૦(એ)(બી) તથા ૮૧ તથા ૮૨ ના ઉલ્લંઘન અને ભંગ કરીને ભરવામાં આવેલ છે. આ રીતે સામાવાળાએ કાયદાનો ભંગ કરીને અને કાયદેસરની કાર્યવાહી કર્યા વિના અરજદારને નોકરીમાંથી છુટ્ટા કર્યા છે. જેથી અરજદારને પડેલા દિવસોનુ પુરુ વેતન આપીને અરજદારની મુળ જગ્યા ઉપર ફરી કામ ઉપર લેવાનો સામાવાળાને હુકમ કરવા, અરજદારને પડેલ દિવસોની અરજદારની નોકરી સળંગ ગણવાનો અને તેના કારણે ઉદભવતાં આનુષંગીક લાભો આપવાને સામાવાળાને હુકમ કરવાની દાદ હાલના માંગણાના નીવેદનમાં અરજદાર દ્વારા માંગવામાં આવેલ છે.

(૪) ત્યારબાદ આંક-૫ થી સામાવાળા તરફે વકીલપત્ર રજુ કરવામાં આવેલ છે, અને આંક-૬ થી જવાબ રજુ કરેલ છે. તેમાં સામાવાળા આ કામના અરજદાર સાથે નોકર-માલીકના સંબંધ હોવાનો સ્પષ્ટ ઈન્કાર કરે છે અને તેઓ વધુમાં તેમના જવાબમાં જણાવે છે કે, તેઓ કોઈ વેપાર, ધંધો કે વ્યવસાય કરતાં નથી. સામાવાળા ઔદ્યોગીક એકમ નથી. આથી ઔદ્યોગીક વિવાદ ધારો લાગુ પડે નહીં. સામાવાળાએ જણાવેલ છે કે, અરજદારને ૬૦ વર્ષ થઈ ગયેલ છે અને નિવૃત્તી વયે પહોંચી ગયેલ છે, કામ થઈ શકતુ નથી. આથી સ્વેચ્છાએ નોકરી જતી કરી નિવૃત્ત થયેલ છે. આમ, આ છટણી નથી. અરજદાર પ્રોફેશનલ વ્યક્તિ છે. આપુ કામ અન્યનુ પણ રાખે છે. અરજદાર દ્વારા તેના માંગણાના નીવેદનમાં જે વિગતો જણાવવામાં આવેલ છે તે તમામ ઉપજાવી કાઢેલી અને આ કામના સામાવાળાને બંધનકર્તા ન હોવાનુ જણાવી અરજદારે કરેલ માંગણી ગેરકાયદેસર હોય તે રદ્દ કરવા અરજ કરેલ છે.

(૪.૧) તેઓ વધુમાં ખરી હકીકત તરીકે જણાવે છે કે, અરજદાર સવારના ૭ થી ૧૧ માં આવી જાય, અને ધર્મશાળાના રૂમ સાફ કરવા વિગેરે સફાઈનુ કામ કરતાં હતા. આપુ સફાઈનુ કામ અરજદાર અન્યનુ પણ કરતાં હતા. અરજદાર

તા.૩૧/૦૩/૨૦૧૦ ના ઉંમરને કારણે સ્વેચ્છાએ આવતાં બંધ થયેલ છે. હજુ પછા ૬૦ વર્ષ ના થયા હોય અને કામ કરી શકે તેમ હોય તો જન્મ તારીખના આધાર સાથે હાજર થઈ જાય. આમ, અરજદાર ઉંમર થતાં સ્વેચ્છાએ જ આવવાનું બંધ કરેલ છે, કોઈ છટણી કરવામાં આવેલ નથી તેવું સામાવાળા તેમના જવાબમાં જણાવે છે અને અરજદારે તેમના માંગણાના નીવેદનમાં માંગેલ તમામ દાદ ખરી ન હોય, કાયદેસર ન હોય આથી રદ્દ કરવા વિનંતી કરેલ છે.

- (પ) ત્યારબાદ અરજદારે આંક-૮ થી સામાવાળાના કબજામાં રહેલા દસ્તાવેજો રજુ કરાવવા બાબતની અરજ કરવામાં આવેલ. જેમાં દસ્તાવેજોની વિગતમાં (૧) સામાવાળા દ્વારા નિભાવવામાં આવતાં હાજરી પત્રકો તથા પગાર પત્રકો ૧૯૯૦ થી ૨૦૧૦ સુધીના (૨) સામાવાળા દ્વારા તેમની સંસ્થાના નિભાવવામાં આવતાં રોજમેળ તથા ખાતાવહી ૧૯૯૦ થી ૨૦૧૦ સુધીના (૩) સામાવાળાની ધર્મશાળામાં આવતાં મહેમાનોની એન્ટ્રીઓ દર્શાવતા રજીસ્ટરો ૧૯૯૦ થી ૨૦૧૦ સુધીના (૪) સામાવાળા દ્વારા યાત્રીકોને અને મહેમાનોને ભોજનશાળામાં જમાડીયા અંગેની પહોંચો તથા તેની આવકના રજીસ્ટરો ૧૯૯૦ થી ૨૦૧૦ સુધીના (૫) સામાવાળા હસ્તકના ભોજનશાળા તથા ધર્મશાળાના આવક-જાવકના રજીસ્ટરો (૬) સામાવાળાએ ચેરીટી કમીશ્નર દ્વારા મેળવેલ ટ્રસ્ટ રજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફિકેટ તથા ટ્રસ્ટનું બંધારણ જેવા દસ્તાવેજોની અરજદાર દ્વારા માંગણી કરવામાં આવેલ. જે લગત તા.૧૨/૩/૨૦૧૩ નારોજ ના હુકમ થી અરજીમાં જણાવ્યા મુજબના દસ્તાવેજો રજુ કરવા વિકલ્પે સોગંદનામું રજુ કરવાનો હુકમ કરવામાં આવેલો. જે હુકમ લગતનું સોગંદનામું કે દસ્તાવેજો રેકર્ડ પર જણાય આવતા નથી.
- (૬) ત્યારબાદ અરજદારે આંક - ૧૨ થી નીચે મુજબના દસ્તાવેજો પુરાવા લીસ્ટ રજુ રાખેલાનું જણાય આવે છે.

—:: દસ્તાવેજો પુરાવા લીસ્ટ ::—

ક્રમ	દસ્તાવેજની વિગત	આંક
૧	અરજદારને ૨૦૦૩-૦૪ ના વર્ષની રજાના ચુકવેલ પગારના પત્રકની નકલ	આંક-૧૩

૨	વર્ષ ૨૦૦૪-૦૫ ના વર્ષની બે માસનો પગાર ચુકવ્યાના પત્રકની ઝેરોક્ષ	આંક-૧૪
૩	વર્ષ ૨૦૦૫-૦૬ ના હકક રજા તથા રજાના દીવસોનો પગાર ચુકવ્યાની ઝેરોક્ષ પત્રક	આંક-૧૫
૪	વર્ષ ૨૦૦૬-૦૭ ના હકક રજા તથા રજાના દીવસોનો પગાર ચુકવ્યાના પત્રકની ઝેરોક્ષ	આંક-૧૬
૫	વર્ષ ૨૦૦૮-૧૦ ના હકક રજા તથા રજાના દીવસોનો પગાર ચુકવ્યાના પત્રકની નકલ	આંક-૧૭
૬	વર્ષ ૨૦૦૮ ના બે બોનસ ચુકવ્યાના પત્રકની નકલ	આંક-૧૮

- (૭) ત્યારબાદ અરજદારે આંક-૯ થી તેનું પુરાવારૂપી સોગંદનામું રજુ કરેલ છે અને તે લગત તા.૧૬/૦૪/૨૦૧૩ નારોજ સામાવાળા તરફે વિ.વ.શ્રી દ્વારા અરજદારની વિગતવાર ઉલટ તપાસ લેવામાં આવેલ છે. અને આંક-૧૯ થી પુરાવા બંધની પુરસીસ આપેલ છે.
- (૮) ત્યારબાદ સબબ કામ સામાવાળાના પુરાવા માટે રાખતાં સામાવાળા દ્વારા સમયસર પોતાનો પુરાવો રજુ ન કરવામાં આવતાં આંક-૨૬ ની અરજી લગત હુકમ કરી સામાવાળાનો પુરાવાનો હકક બંધ કરવામાં આવેલ. ત્યારબાદ આંક-૨૮ થી સામાપક્ષે પુરાવાનો હકક ખોલી આપવા અરજી રજુ થતાં અરજદાર-કામદારને વાંધો ન હોવાથી સામાવાળાનો પુરાવાનો હકક ખોલી આપવામાં આવેલ છે. તે ઉપરાંત સામાવાળા દ્વારા આંક-૩૧ થી પુરાવારૂપી સોગંદનામું રજુ કરવામાં આવેલ છે. ત્યારબાદ આંક-૩૧ થી રજુ સરતપાસના સોગંદનામા ના સાહેદ હસમુખભાઈ રમણભાઈ નાઓ અવસાન પામેલ હોય તેથી તે સોગંદનામું રેકર્ડ પરથી દુર કરવા અરજી આંક-૩૨ થી આપી સામાવાળાએ આંક-૩૧ વાળું સોગંદનામું ડીસ્કાર્ડ કરાવેલ છે. ત્યારબાદ સામાવાળા દ્વારા આંક-૩૩ થી પુરાવારૂપી સોગંદનામું રજુ કરવામાં આવેલ. અને જે લગત તા.૦૩/૦૧/૨૦૨૨ના રોજ ઉલટ તપાસ લેવામાં આવેલ છે. વધુમાં આંક-૩૬ થી તા.૧૮/૧૨/૨૦૨૩ નારોજ અરજદાર દ્વારા સામાવાળાનો પુરાવાનો

હકક બંધ કરવાની અરજ આવતાં તેના હુકમથી સામાવાળાનો વધુ પુરાવાનો હકક બંધ કરવામાં આવેલ છે. અને સદર રેકર્ડ્સ દલીલ રજુ થવા પર આવે છે.

(૯) ત્યારબાદ સબબ કામે દલીલના સ્ટેજે હોય ત્યારે અરજદાર તરફે કોઈ લેખિત દલીલ રજુ રાખવામાં આવેલ નથી, પરંતુ વિ.પ્રતિનીધીશ્રી દ્વારા રેકર્ડ પર રજુ થયેલા પુરાવાને, અરજદારનું નીવેદન તથા રેકર્ડ ધ્યાનમાં રાખીને તેમની દલીલમાં જણાવેલ છે કે, સામાવાળાએ અરજદારને અચાનક નોકરીમાંથી છુટા કરેલ છે અને છુટા કરતી વખતે નોટીસ પગાર કે છટણી વળતર પણ ચુકવેલ નથી તેમજ સાંભળવાની તક આપ્યા વગર કે ખાતાકીય તપાસ કર્યા વગર અરજદારનો કોઈપણ વાંક-ગુના વગર તથા છુટા કરતા પહેલા કોઈ મંજૂરી લીધા વગર નોકરીમાંથી છુટા કરવામાં આવેલ છે જે અનફેર લેબર પ્રેક્ટીસ હોય. વધુમાં દલીલ થયેલ છે કે, કામદારે રજુ રાખેલ પુરાવાથી અરજદારે રેકર્ડ પર જરૂરી દસ્તાવેજી પુરાવા રજુ રાખી પુરવાર કરેલ છે કે સામાવાળી સંસ્થાએ અરજદારને રજા પગાર, વળતર પગાર વિગેરે ચુકવેલ છે. જેથી અરજદાર સામાવાળી સંસ્થાને ત્યાં કામદાર તરીકે ફરજ બજાવતાં હતા અને સામાવાળાએ ખોટી રીતે કામદાર અને માલીક વચ્ચે સંબંધ ન હોવા અંગેની તકરાર લીધેલી છે. તે સિવાય જયારે કામદાર સને-૧૯૯૦ થી ૨૦૧૦ સુધી ફરજ બજાવેલ હોય ત્યારે તેમજ તે સંદર્ભે જરૂરી પુરાવા કામદારે રજુ રાખેલ હોય તે સંજોગોમાં અરજદારે કરેલ પ્રોડકશન અરજી લગત થયેલ હુકમ મુજબ સામાવાળી સંસ્થાએ જરૂરી દસ્તાવેજો હુકમ મુજબ રજુ કરવું જોઈતું હતું, પરંતુ સામાવાળી સંસ્થાએ નામ.કોર્ટે કરેલ હુકમની અમલવારી કરેલ નથી કે હુકમ મુજબ જરૂરી સોગંદનામુ પણ આ કામે રજુ રાખેલ નથી. જેથી અરજદાર-કામદારે કાયદા મુજબ કામદારના ખર્ભે રહેલ જરૂરી સાબિતીનો બોજો પોતાના ખર્ભેથી ઉતારીને સામાવાળી સંસ્થાના ખર્ભે મુકેલ છે. જેથી કામદાર પોતાનો કેસ કાયદા મુજબ સાબિત કરે છે. જેથી હાલનો રેકર્ડ્સ કેસ કામદારની તરફેલામાં મંજૂર કરવા અરજ કરેલ છે.

(૧૦) સામાવાળા તરફે પણ કોઈ લેખિત દલીલ રજુ કરવામાં આવેલ નથી પરંતુ તેમના વિ.વ.શ્રી કે.એમ.ગાંધી દ્વારા મૌખિક દલીલ થયેલ છે કે, અરજદારે તેમના જવાબમાં જણાવેલ હકીકત મુજબની તકરાર લગત મૌખિક દલીલ કરેલ છે.

વિશેષમાં દલીલ કરેલ છે કે, આ કામે કામદારે આંક-૭ થી સામાવાળા તરફ લેવામાં આવેલ તકરાર કે કામદાર જાતે નોકરી છોડી જતા રહેલ છે અને સામાવાળા કામદારને આજે પણ પુનઃસ્થાપીત કરવા તૈયાર છે તે સંદર્ભે કામદાર સવારના ૬-૦૦ થી સાંજના ૬-૦૦ સુધી નોકરીએ જવા તૈયાર છે, તો આ કામના સામાવાળા તેમને તેમની મુળ જગ્યાએ, મુળ શરતોએ સળંગતા કે પુનઃસ્થાપીત કરે તથા તે મુજબ પાર્ટ એવોર્ડ કરી આપવા અરજી આપવામાં આવેલી. જે અરજી લગત બંને પક્ષોને સાંભળ્યા ઉપરાંત ઔદ્યોગિક વિભાગ કાયદામાં પાર્ટ એવોર્ડ કરવાની કોઈ જોગવાઈ ન હોય અરજદારને પુનઃસ્થાપીતનો હુકમ બંને પક્ષકારોના પુરાવા લઈ નિર્ણય થઈ શકે તેથી સામાવાળાના જવાબના પેરા-સી/૧ માં જણાવ્યા મુજબ બંને પક્ષકારો વર્તન કરવા તૈયાર હોય તો તે અંગે વર્તન કરી તા.૫/૧૦/૨૦૧૨ નારોજ કોર્ટમાં રીપોર્ટ કરવાની શરતે તે અરજી ફેસલ કરવામાં આવેલ. જે હુકમ ઉપરાંત કામદાર સામાવાળા પાસે જઈ હાજર થવા માટેના કોઈ પ્રયત્ન કરેલ હોય તે માટેના કોઈ પુરાવા કામદારે આ કામે રજુ રાખેલ નથી. જેથી કામદારનું આ વર્તન એબેન્ડન્મેન્ટ ઓફ સર્વિસ છે. જેથી સામાવાળાએ કામદારને કાઢી મુકેલ નથી. જેથી અરજદારની હાલની અરજી હવે ટકી શકે તેમ નથી. વધુમાં કામદારની ઉંમર હાલ ૬૦ વર્ષની ઉપર હોય જેથી કામદારને પુનઃસ્થાપીત કરવાનો પ્રશ્ન હાલ ઉપસ્થિત થતો નથી. જેથી કામદારે રજુ રાખેલ માંગણા નીવેદન રદ્દ કરવા અરજ કરવામાં આવેલ છે.

(૧૧) ઉપરોક્ત રજુ પુરાવા તથા બંને પક્ષોની હકીકત ધ્યાને લેતાં આ કામે નીચે મુજબના મુદ્દાઓ ઉપસ્થિત થાય છે.

:- મુદ્દાઓ :-

૧. શું રેફરન્સના અનુસુચી મુજબ આ કામના અરજદાર તા.૦૧/૦૪/૨૦૧૦ થી પડેલ દિવસોના પગાર સહીત નોકરીમાં તેમની મુળ જગ્યાએ સળંગ નોકરી સાથે પુનઃસ્થાપીત થવાની દાદ તેમજ તે સાથે આનુસંગિક દાદો મેળવવા હકકદાર છે?

૨. શું હુકમ?

(૧૨) ઉપરોક્ત મુદ્દાઓના મારા ન્યાયીક નિર્ણયો નીચે મુજબ છે.

-::નિર્ણયો::-

૧. નકારમાં
૨. આખરી હુકમ મુજબ

-:: કારણો ::-મૌખિક પુરાવાની ચર્ચા

(૧૩) ઉપરોક્ત મુદ્દાઓ અનુસંધાને આ કામે સૌપ્રથમ પડેલ મૌખિક પુરાવા જોવામાં આવે તો આંક-૦૯ થી અરજદારે તેમની સરતપાસમાં જણાવેલ છે કે, અરજદાર સામાવાળા સંસ્થામાં કચરાં-પોતા કરતા હતા જે આશરે વીસ વર્ષથી નોકરી કરતા હતા. સામાવાળા સંસ્થામાં બહારગામથી આવતાં યાત્રાળુઓને રહેવા માટે ૩૦ બંગલા, અપાશ્રય, પાણીની પરબ આપેલ છે. બંગલા યાત્રાળુઓ પાસેથી ભાડું લઈને આપવામાં આવે છે. અરજદારને મુનીમ હસમુખભાઈએ મૌખિક હુકમથી છુટા કરેલ. આ કેસ કર્યા બાદ ત્રણથી ચાર વખત નોકરીએ રાખેલ નથી. અરજદાર જે કામ કરતાં હતા તે કામ કરવા માટે અરજદારને છુટા કર્યા બાદ મણીબેન અને લાખુબેનને રાખેલ છે. અને અરજદાર જે કામ કરતાં હતા તે કામ હાલ ચાલુ જ છે. અરજદારને છુટા કર્યા બાદ બીજી ધર્મશાળામાં નોકરી મેળવવા માટે ગયેલી, પરંતુ અરજદારને નોકરીએ રાખેલ નહીં. હાલ અરજદાર બેકાર છે. અને માંગણા નીવેદન મુજબ અરજદારની હકીકત અને દાદ છે. જે લગત ઉલટ તપાસ લેવામાં આવેલ છે. જેમાં અરજદારે સ્વીકારેલ છે કે, તેઓને સંતાનમાં બે દીકરા અને દીકરી છે. જેમાં એક દીકરો કુંવારો છે. મોટા દીકરાને એક દીકરો છે. જે દીકરો બે વર્ષનો છે. અને અરજદારની ઉંમર આશરે ૪૦ વર્ષની છે. જેનો આધાર પુરાવો હોવાની વાતનો અરજદાર ઈન્કાર કરે છે. મોટા દીકરાની ઉંમર બાબતે પણ તેઓ અભણ હોવાથી જાણતાં નહીં હોવાનું સ્વીકારે છે. અરજદારને નોકરીમાંથી કાઢી મુક્યાના પંદર દીવસ પછી ફરી કામે ગયેલા પછી બે વખત કેસ કર્યા પછી પણ ગયેલ. છેલ્લે કચારે ગયેલ તે અરજદારને યાદ ન હોવાનું જણાવે છે, તેમજ અરજદાર સ્વીકારે છે કે, તે કામે ગયેલ હોય અને તેમને કામે રાખેલ ન હોય તેની કોઈ લેખિત ફરીયાદ કરેલ નથી. તેઓ એમ પણ સ્વીકારે છે કે, જો સંસ્થા તેમને હાજર થવાનું જણાવે છે તો તેઓ બે થી ત્રણ દીવસમાં હાજર થવા તૈયાર છે. સામાવાળા સંસ્થામાં ત્રીસ બંગલા, પાંચ અપાશ્રય, અને દેરાસર તથા

ભોજનશાળા છે. તેઓ સંસ્થામાં સવારમાં રૂમો સાફ કરવાનું કામ કરતા હતા, અને સામાવાળી સંસ્થા સિવાય બીજી કોઈ સંસ્થામાં કામ કરતા નહીં. સદર અરજદાર સ્વીકારે છે કે, આ કેસ સાથે રાજીબેને પણ કેસ કરેલો છે, અને તેમનાથી રાજીબેનેની નોકરી વધારે છે, અરજદાર હાલ કાંઈ કામ કરતા નથી. અરજદાર જ્યારે નોકરી કરતાં હતા ત્યારે તેમની હાજરી પુરાતી હતી. અરજદાર હાલ તેમના પતિ તથા અપરીણીત દીકરા સાથે રહે છે, જેની ઉંમર આશરે ૧૫ થી ૨૦ વર્ષ છે, અરજદારને પોતાનું ઘરનું મકાન છે, અને ઘરખર્ચ મહીને રૂ.૪૦૦૦/- થી ૫૦૦૦/- જેટલો થાય છે.આટલી હકીકત તેઓ તેમની ઉલટ તપાસમાં જણાવે છે.

(૧૪) ત્યારબાદ સામાવાળા દ્વારા આંક-૩૩ થી પુરાવારૂપી સોગંદનામું રજૂ કરવામાં આવેલ છે. જેમાં તેઓ જણાવે છે કે, તેઓ સામાવાળા સંસ્થામાં ૬ વર્ષથી નોકરી કરે છે. સામાવાળામાં દેરાસર, અને ૧૨ બંગલા હતા. અને ૨૦૦૯ આસપાસ ભોજનશાળા અને ધર્મશાળા બાંધવામાં આવેલા. અરજદાર ૧૨ બંગલામાં સફાઈનું કામ કરતાં તેમજ ઉપાશ્રયમાં સફાઈ કરતા. અરજદાર તા.૦૧/૦૪/૨૦૧૦ થી કામ કરવામાં તકલીફ હોય સ્વેચ્છાએ આવતા બંધ થયેલ તેમને કચારેય કામની ના પાડેલ નથી. સામાવાળાને ત્યાં ૧૨ બંગલામાં કે ધર્મશાળામાં યાત્રાળુ ઉતરે તેઓ કોઈ ચાર્જ લેવામાં આવતો નથી. ભોજનશાળામાં પણ કોઈ ચાર્જ લેવામાં આવતો નથી. જે કોઈ ડોનેશન આપે તે લેવામાં આવતું હતું. ડોનેશન ન આપે તો પણ ભોજનશાળામાં જમી શકે છે. હાલના અરજદારને કચારેય કામની ના પાડેલ નથી. તેઓ ગયા પછી કચારેય સંસ્થામાં કામે આવેલ નથી. અરજદાર આવતા બંધ થયા એટલે અન્ય વ્યવસ્થા કરવી પડેલી. સદર સોગંદનામમાં જણાવે છે કે, યાત્રીકો અને મહેમાનોને જમાડીયે તેની કોઈ પહોંચ આપતા નથી કે આ અંગે કોઈ રજીસ્ટર રાખતા ન હતા. સામાવાળી સંસ્થાને શોપ એક્ટ કે ફેક્ટરી એક્ટ લાગુ પડતા નથી. યાત્રાળુ આવે તેના આવક-જાવકના રજીસ્ટર બે વર્ષ સુધી રાખતાં. પગાર દર માસે તમામ કર્મચારીનું બીલ બનાવી ચુકવતા જે રેકર્ડ ૩ વર્ષ સુધી રાખતાં. અરજદારને દર વર્ષે ૨ પગાર રજાઓ અને એક દીવાળી એમ થઈ ૩ પગાર વધારે આપતા. અરજદાર અન્ય જગ્યાએ પણ આવું કામ કરતા. ૧૯૯૦ થી કામ કરતા હોવાની વાતનો અસ્વીકાર કરેલ છે. ત્યારબાદ તા.૦૩/૦૧/

૨૦૨૨ નારોજ અરજદાર-કામદારના વિ.પ્રતિનીધીશ્રી દ્વારા ઉલટ તપાસ લેવામાં આવેલ. જેમાં સાહેદ સ્વીકારે છે કે, તેઓની ઉંમર હાલ ૨૭ વર્ષની છે. આ કામના અરજદારને સંસ્થામાં તેમણે ક્યારેય જોયા નથી. કલાર્ક તરીકે સાહેદને સંસ્થામાં સંસ્થાની ભોજનશાળામાં કામગીરી બરાબર ચાલે છે, તે બાબતે કોઈ ફરીયાદ નથી અને જો ફરીયાદ હોય તો મેનેજર સુધી જાણ કરવી, કોઈ ચીજ વસ્તુ જરૂર હોય તો બજારમાં લેવા જવી, સાધ્વીજી મહારાજને કોઈ કામ હોય તો તે મેનેજર સુધી પહોંચાડવું વિ.ધર્મશાળામાં યાત્રીકો આવે તો યાત્રીકોની એન્ટ્રી કરવાનું તેમજ તેઓને રુમ ફાળવવાનું કામ ધવલભાઈ દેવલુક કરતાં હતા. યાત્રીકો પાસેથી ભાડાની રકમ જે આવેલ હોય તે ખાતામાં જમા કોણ કરવાતું હતું તેના જવાબમાં સાહેદ જણાવે છે કે, ટ્રસ્ટીએ ૩૧.૪૫૦/- મીનીમમ ચાર્જ નક્કી કરેલ છે, પરંતુ કોઈ યાત્રીકને તે ચુકવવા ફરજિયાત નથી. ભોજનશાળામાં વ્યક્તિદીઠ કેટલો ચાર્જ લેવામાં આવે છે તેના જવાબમાં તેઓ એમ જણાવે છે કે, તેનો વ્યક્તિદીઠ ૩૧.૮૦/- થી ૯૦/- છે પરંતુ તે પણ ફરજિયાત નથી. સદર ભોજનશાળામાં ગામમાંથી કોઈ ઈતર જ્ઞાતીના લોકો જમવા આવે અને તેની પાસે સગવડ ન હોય તો તેઓને પણ જમાડવામાં આવે પરંતુ સામાન્ય રીતે આવું બનતું નથી. અરજદારને હકક રજા અને બોનસ ચુકવેલા તેના રજીસ્ટરો આંક-૧૩ થી આ કામે રજુ રાખેલાની વાતનો સ્વીકાર કરે છે. સામાવાળી સંસ્થા દ્વારા ચલાવાતી ધર્મશાળામાં કુલ-૫૬ રુમ છે. તેમજ બાર બંગલા તરીકે ઓળખાતા મકાનમાં દરેક બંગલામાં ચાર રુમ અને બે હોલ ઉપર-નીચે હોય છે. અરજદાર સફાઈ અંગની કામગીરી કરતા હતા. ધર્મશાળામાં સરેરાશ રોજ ૧૨૫ થી ૧૫૦ ની રસોઈ બનતી હોય છે. જે પૈકી ૭૦ થી ૭૫ ની રસોઈ સાધુ-સાધ્વીજી માટે હોય છે, સાધુ-સાધ્વીજી જે ઉંમર લાયક હોય તેઓ કાયમ માટે સંસ્થામાં રહે છે. સાધ્વીજી જે ઉંમર લાયક હોય છે તેઓની સાર-સંભાળ માટે મહીલા કામદારની જરૂરત રહે છે. સાહેદએ વાતનો સ્વીકાર કરે છે કે, અરજદાર છુટા થયા બાદ તેઓ નોકરીમાં આવેલા છે અને અરજદાર જેવા બીજા બે બહેનો કામે રાખેલા છે. સદર બન્ને બહેનોના નામો મંગુબેન પરમાર અને ઉજીબેન છે. અને આ બન્ને બહેનો આજની તારીખે પણ આખો દીવસ કામે આવે છે. જે બાર કલાક કામે આવે છે. અને સાહેદ જણાવે છે કે, તેઓને કેસ બાબતે કોઈ અંગત માહિતી

નથી.

દસ્તાવેજ પુરાવાની ચર્ચા

(૧૫) આ કામે અરજદારે ઉપરોક્ત પેરા નં.૬ માં જણાવ્યા મુજબના દસ્તાવેજ પુરાવા રજુ રાખેલ છે. જે મુખ્યત્વે અરજદાર-કામદારને સામાવાળી સંસ્થામાં નોકરી દરમ્યાન ચુકવવામાં આવેલ પગાર લગતના દસ્તાવેજ પુરાવા છે. તે ઉપરાંત સામાપક્ષે કોઈ દસ્તાવેજ પુરાવા રજુ થયેલાનું રેકર્ડે જણાવ્યું આવતું નથી.

રેકર્ડે રજુ પુરાવાનું મુલ્યાંકન

મુદ્દા નં. ૧ ની ચર્ચા

(૧૬) આ કામે મદદનીશ શ્રમઆયુક્તશ્રીએ રીફર કરેલ અનુસુચી અનુસંધાને રેકર્ડે જણાવ્યું આવેલ ઉપરોક્ત મુજબના મુદ્દાઓ લગત ઔદ્યોગિક તકરાર અધિનિયમ ૧૯૪૭ ની જોગવાઈઓ હેઠળ નીચે મુજબના તત્વો રેકર્ડે પુરવાર થવું જરૂરી છે.

(૧) વર્કમેન સ્ટેટસની સાબિતી

(૨) ઈન્ડસ્ટ્રીની સાબિતી

(૩) એમ્પલોયર-એમ્પલોઈ વચ્ચેના સંબંધની સાબિતી

(૪) સતત-સળંગ નોકરીની સાબિતી(૨૪૦ દીવસનો નિયમ)

(૫) સ્ટેટ્યુટરી રીટ્રેન્યમેન્ટ નિયમોનું ઉલ્લંઘનની સાબિતી(છટ્ટણી કાનુની જોગવાઈઓના ઉલ્લંઘનની સાબિતી)

(૬) સીનીયોરીટી તથા રીએમ્પલોયમેન્ટના નિયમોનું ઉલ્લંઘનની સાબિતી

(૭) ગેઈનફુલ એમ્પલોયમેન્ટની સાબિતી(અન્ય જગ્યાએ કામગીરી કરતાં હોવાની સાબિતી)

(૮) બેક વેજસની પાત્રતાની સાબિતી

(૧૭) હવે ઉપરોક્ત તત્વોની સાબિતીનો બોજો જે-તે પક્ષકાર ઉપર રહેલો છે. જેની ચર્ચા તત્વોની ચર્ચા દરમ્યાન નીચે મુજબ છે.

(૧૮) વર્કમેન સ્ટેટસ વર્કમેન સ્ટેટસની સાબિતીનો બોજો કામદાર ઉપર રહેલો છે. કામદારે આઈ.ડી.એક્ટની કલમ-૨(એસ)ની જોગવાઈ મુજબ સાબિત કરવાનું રહે છે કે, તેઓને કુશળ અથવા અકુશળ શ્રમ, અથવા ટેકનીકલ, અથવા કલાર્ક, અથવા ઓપરેશનલ અથવા સુપરવાઈઝરી વર્ક માટે કામ ઉપર રાખવામાં આવેલા તથા તેમનું કામ મેનેજરનું અથવા એડમીનીસ્ટ્રેશનનું હતું નહીં. આમ, આ સંદર્ભે પક્ષકારો તરફે રજુ પુરાવા ધ્યાને રાખી જોવામાં આવે તો જ્યારે કામદારે સામાવાળી સંસ્થા પાસેથી હકક રજા, રજા પગાર તથા બોનસ ચુકવ્યા બાબતના પુરાવા આ કામે રજુ કરેલ હોય તથા સામાપક્ષના સાહેદે પણ તેમની સરતપાસમાં તથા જવાબમાં પણ જણાવેલ હોય કે આ કામના કામદાર તેમને ત્યાં સાફ-સફાઈનું કામ કરતા હોય, ત્યારે આ કામે રજુ થયેલ પુરાવા ધ્યાને રાખતાં આઈ.ડી.એક્ટની જોગવાઈ મુજબ આ કામના અરજદારને કામદાર તરીકે ગણવા માટેના પુરતા કારણો રેકર્ડે જણાવ્યા આવે છે. જેથી આ કામે અરજદાર કાયદા મુજબના કામદારનું સ્ટેટસ ધરાવતાં હોય તેમ માનવામાં આવે છે.

(૧૯) ઈન્ડસ્ટ્રી સ્ટેટસની સાબિતીનો બોજો કામદાર ઉપર રહેલો છે. કામદારે સાબિત કરવાનું રહે છે કે, આ કામના સામાવાળા આઈ.ડી.એક્ટની કલમ-૨(જે)ની જોગવાઈ તથા બેંગ્લોર વોટર સપ્લાય એન્ડ સેવરેજ બોર્ડ વિરુદ્ધ રાજપ્પા (એ.આઈ.આર.૧૯૭૮ એસ.સી.૪૫૮)ના કેસમાં પ્રસ્થાપિત સિદ્ધાંતો મુજબ એક ઈન્ડસ્ટ્રી છે જેથી તેના ઉપર આઈ.ડી.એક્ટની કલમ લાગુ પડે છે. આ સંદર્ભે હવે ઈન્ડ્રવદન એન.આધ્યારુ પીપલાફલી મોઢવાલા વિ.લક્ષ્મીનારાયણ દેવ ટ્રસ્ટ સીવીલ અપીલ નં.૭૫૪૯/૨૦૨૧ ના કામે હાલમાં નામ.સુપ્રીમ કોર્ટે આપેલ ચુકાદામાં પ્રસ્થાપિત સિદ્ધાંત મુજબ નામ.વડી અદાલતે ઠરાવેલ છે કે, મંદીર ટ્રસ્ટ ધાર્મિક સંસ્થા હોય છે તેનું કામ ચેરીટેબલ અને આધ્યાત્મિક પ્રવૃત્તિઓ મુખ્યરૂપે કરવાનું હોય છે. જેથી તેવી પ્રવૃત્તિઓમાં વ્યવસાયિક લાભ લેવાનો હેતુ ના હોય તો તે મંદીર-ટ્રસ્ટ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ તરીકે ગણી શકાય તેમ નથી.

(૧૯.૧) જેથી આ તબક્કે બેંગ્લોર વોટર સપ્લાય એન્ડ સેવરેજ બોર્ડ વિરુદ્ધ રાજપ્પા (એ.આઈ.આર.૧૯૭૮ એસ.સી.૪૫૮)ના કેસમાં પ્રસ્થાપિત

સિદ્ધાંતો મહત્વપુર્ણ બને છે. જેમાં નામ.સુપ્રીમ કોર્ટે કોઈ મહેકમ ઇન્ડસ્ટ્રી છે કે કેમ તેના માટે ટ્રીપલ ટેસ્ટનો સિદ્ધાંત પ્રસ્થાપીત કરેલ છે. જે નીચે મુજબ છે.

- (૧) સંસ્થામાં વ્યવસ્થીત આર્થિક પ્રવૃત્તીઓ છે કે કેમ?
- (૨) કામદાર અને માલીક વચ્ચે સહકાર છે કે કેમ?
- (૩) માલ અને સેવાઓનું ઉત્પાદન છે કે કેમ?

આમ, ઉપરોક્ત ત્રણ ટેસ્ટમાં જો કોઈ મહેકમ લગત આ ત્રણેય ટેસ્ટનો જવાબ હકારાત્મક હોય તો તે મહેકમ ઇન્ડસ્ટ્રી તરીકે ગણવાનું રહે છે.

- (૧૯.૨) આમ, ઉપરોક્ત ટ્રીપલ ટેસ્ટ સંબંધે આ કામે જોવામાં આવે તો આ કામે સંસ્થા તરીકે મેનેજર/ટ્રસ્ટી વર્ધમાન જૈન આગમ મંદીર સંસ્થા તરીકે દર્શાવવામાં આવેલ છે. હવે મેનેજર કે ટ્રસ્ટી પોતે કોઈ સંસ્થા નથી, બલકે તે સંસ્થામાં આવેલ એક હોદ્દો છે. જેથી મેનેજર કે ટ્રસ્ટી આ કામે સંસ્થા ન હોવાથી તેની સામે ટ્રીપલ ટેસ્ટ થઈ શકે તેમ નથી. પરંતુ વર્ધમાન જૈન આગમ મંદીર જે પોતે સંસ્થા છે તે લગત આ કામે ટ્રીપલ ટેસ્ટ જોવામાં આવે તો અરજદારે રજુ રાખેલ મૌખિક પુરાવા તેમજ સામાપક્ષે રજુ રાખેલ મૌખિક પુરાવા બંને ધ્યાને રાખતાં તેમાં બિનતકરારી રુપે પક્ષકારોએ જણાવેલ છે કે સંસ્થાના બંગલા કે ધર્મશાળા કે રુમો આવેલા છે. જેમાં ભોજનશાળા પણ આવેલ છે. ત્યારબાદ સામાપક્ષની ઉલટતપાસ જોવામાં આવે તો તેમાં સામાપક્ષના સાહેદે આંક-૩૩ થી જણાવેલ છે કે યાત્રીકો પાસેથી મીનીમમ રૂ.૪૫૦/- ચાર્જ લેવાનું નક્કી કરેલ છે, પરંતુ કોઈ યાત્રીકને તે ચુકવવા ફરજિયાત નથી. તે જ રીતે ભોજનશાળામાં પણ વ્યક્તિદીઠ રૂ.૮૦/- થી ૯૦/- નો ચાર્જ રાખવામાં આવેલ, પરંતુ તે પણ ફરજિયાત નથી. આમ, આ હકીકત અરજદારે સામાવાળાના સાહેદની ઉલટ તપાસ દરમિયાન રેકર્ડ ઉપર આવેલ હોવા છતાં તેના વિરુદ્ધમાં કોઈ હકીકત રેકર્ડ લાવેલ હોય તો તેવું રેકર્ડ જોતાં જણાય આવતું નથી. તે સંજોગોમાં મંદીર-ટ્રસ્ટ સંસ્થા વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તીઓ માટે કોઈ વ્યવસ્થા કરેલી છે તેવું આ કામે રજુ પુરાવાથી જણાય આવતું નથી. તે સિવાય મંદીર સંસ્થાનું સ્વરુપ કે તેના નિયંત્રણમાં કોઈ વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તી કરવામાં આવતી હતી તે માટે કામદાર તરફે ટ્રસ્ટનું બંધારણ તથા રજીસ્ટ્રેશન

સર્ટીફિકેટ વિગેરે આ કામે રજુ રાખી તે અંગે જરૂરી હકીકત રેકર્ડ ઉપર પુરવાર કરી શકાયા હોત, પરંતુ આંક-૮ થી કામદારે રજુ રાખેલ પ્રોડક્શન અરજી લગત થયેલ હુકમ મુજબ તેવા દસ્તાવેજ ટ્રસ્ટ રજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફિકેટ તથા ટ્રસ્ટના બંધારણની નકલ રજુ કરવાની ફરજ કોર્ટના હુકમથી સામાવાળા મેનેજર ટ્રસ્ટી ઉપર નાંખવામાં આવેલી. પરંતુ તે હુકમ મુજબ બે કારણોસર સામાવાળાની વિરુદ્ધમાં વિરુદ્ધનું અનુમાન કરી કામદારના ખર્ચે આવેલ સાબિતીનો બોજો સામાવાળાના ખર્ચે મુકવા માટેના કારણ રેકર્ડે જણાય આવતું નથી.

- (૧) આ કામે માંગેલ ટ્રસ્ટ રજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફિકેટ તથા ટ્રસ્ટનું બંધારણ જે ચેરીટી કમિશ્નર સમક્ષ નોંધાયેલ હોય, જેથી તે ચેરીટી કમિશ્નરશ્રીની જાહેર કચેરી હોવાથી તેમની કચેરીમાં ઉપલબ્ધ દસ્તાવેજ, જાહેર દસ્તાવેજો જેની નકલ કામદાર પોતે પણ મેળવી શક્યા હોત. તેથી જ્યારે કોઈ જાહેર દસ્તાવેજ લગત પ્રોડક્શન અરજી આપવામાં આવી હોય અને તે અરજી લગત હુકમ મુજબ સામાપક્ષ તેવા દસ્તાવેજ રજુ ન કરે તો પણ વિરુદ્ધનું અનુમાનના સિદ્ધાંતના આધારે સામાપક્ષની વિરુદ્ધમાં અનુમાન કરી શકાય તેમ નથી. જેથી કામદારના ખર્ચે આવેલ સાબિતીનો બોજો કોઈપણ સંજોગોમાં સામાપક્ષના ખર્ચે શીફ્ટ થઈ શકે નહીં.
- (૨) આ કામે આંક-૮ થી માંગેલ દસ્તાવેજો કામદારે મેનેજર/ટ્રસ્ટી પાસેથી માંગેલા છે. જે પોતે મંદીર ટ્રસ્ટ નથી. જેથી મંદીર ટ્રસ્ટના કબજામાં રહેલ દસ્તાવેજ મેનેજર કે ટ્રસ્ટી પોતે રજુ ના કરી શકે તો તેની વિરુદ્ધ વિરુદ્ધનું અનુમાન(એડવર્સ ઇન્ફરન્સ) કામદારની તરફેણમાં થઈ શકે નહીં.

આમ, ઉપરોક્ત કારણોસર આ કામે રજુ પુરાવાથી સામાવાળા વ્યવસ્થીત આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ કરે છે તેવું આ કામે માની શકાય તેમ નથી.

- (૧૯.૩) તે જ રીતે ટ્રીપલ ટેસ્ટના કામે બે ટેસ્ટ અંગે જોવામાં આવે તો અગાઉ કરેલ ચર્ચા મુજબ આ કામે અરજદાર કામદાર તરીકે રેકર્ડ ઉપર જણાય આવે છે, પરંતુ મેનેજર કે ટ્રસ્ટી તેના માલિક છે, તેવું રજુ પુરાવાથી માની શકાય

નહી. તે સિવાય આ કામે મંદીર-ટ્રસ્ટ લગતના જરૂરી પુરાવા તથા હકીકત આ કામે રજૂ થયેલ ન હોય ત્યારે માત્ર રજા પગાર કે બોનસની ચુકવણી લગતના પુરાવાથી કામદાર અને માલીક વચ્ચે સહકાર હોવાનું આ કામે રેકર્ડે માની શકાય તેમ નથી. તે જ રીતે માલ અને સેવાઓનું ઉત્પાદન વ્યક્તિઓની ઇચ્છાઓ તથા જરૂરીયાત પુરી પાડવા માટે છે. તે સંદર્ભે જોવામાં આવે તો મંદીર ટ્રસ્ટ દ્વારા કે મંદીર સંસ્થા દ્વારા મંદીરમાં આવતાં યાત્રીકો માટે તેમની ઇચ્છા તથા જરૂરીયાત મુજબની સગવડ પુરી પાડવા જરૂરી વ્યવસ્થા કરવામાં આવેલ છે. તેવું આ કામે રજૂ મૌખિક પુરાવાથી સામાપક્ષના સાહેબની સ્વીકારણા મુજબ રેકર્ડે પુરવાર થયેલાનું ફલીત થાય છે. પરંતુ આ કામે જ્યારે રજૂ પુરાવાથી સંસ્થામાં આવતાં વ્યક્તિઓની ઇચ્છા તથા જરૂરીયાત મુજબ જરૂરી સેવા કે માલ પુરો પાડવાનું કામ સંસ્થાના વ્યવસાયિક આર્થિક લાભ માટે હોય તેવું પુરવાર થતું ન હોય ત્યારે તથા કામદાર અને માલીક વચ્ચે સહકાર પણ રેકર્ડે પુરવાર થતું ન હોય ત્યારે બેંગ્લોર વોટર સપ્લાય એન્ડ સેવરેજ બોર્ડ વિરુદ્ધ રાજપ્પા (એ.આઈ.આર.૧૯૭૮ એસ.સી.૪૫૮)ના કેસમાં પ્રસ્થાપિત ટ્રીપલ ટેસ્ટના ત્રણેય ટેસ્ટોમાં આ કામે જરૂરી હકીકત પોતાના તરફેણમાં રેકર્ડે સાબિત કરી ટ્રીપલ ટેસ્ટના ત્રણેય ટેસ્ટોના જવાબ હકારમાં રેકર્ડે લાવેલ હોય તેવું ઉપરોક્ત કારણો તથા ચર્ચિત સંજોગોમાં આ કામે માની શકાય તેમ નથી. જેથી જ્યારે વર્ધમાન જૈન આગમ મંદીર ટ્રસ્ટ લગત ત્રણેય ટ્રસ્ટના જવાબ હકારમાં ન હોય ત્યારે તે મંદીર ટ્રસ્ટ કે આ કામના સામાવાળા હાલના અરજદાર પુરતું ઇન્ડસ્ટ્રી છે તેવું નામ.વડી અદાલતે ઉપરોક્ત ચુકાદામાં પ્રસ્થાપિત કરેલ સિદ્ધાંત મુજબ માની શકાય તેમ નથી.

- (૨૦) આમ ઉપરોક્ત કરેલ ચર્ચા મુજબ જ્યારે આ કામે અરજદાર રેકર્ડ ઉપર એવી હકીકત રેકર્ડે પુરવાર કરેલ ન હોય કે આ કામના સામાવાળા ઇન્ડસ્ટ્રીનું સ્ટેટસ ધરાવે છે, ત્યારે ઉપરોક્ત પેરા નં-૧૬ માં જણાવેલ અન્ય તત્વોની ચર્ચા આ કામે કરવાની જરૂરી રહેતી નથી. તે સીવાય જ્યારે આ કામે સામાવાળા ઇન્ડસ્ટ્રી તરીકે સ્થાપિત થતા હોવાનું રેકર્ડે માનવામાં આવેલ ન હોય ત્યારે અરજદાર આઈ.ડી.એકટની કોઈપણ કલમની જોગવાઈઓ હેઠળ કાયદા મુજબ કોઈ દાદ મેળવી શકે છે અથવા સામાવાળી સંસ્થા કોઈપણ રીતે આ

કામના અરજદાર પુરતુ આઈ.ડી.એક્ટની કોઈ જોગવાઈની અમલવારી કરવા કાયદેસર રીતે બંધાયેલ છે તેવુ ઉપરોક્ત કારણસર માની શકાય તેમ નથી. જેથી ઉપરોક્ત કારણોસર અરજદાર તરફે રજુ થયેલ દલીલ અરજદારની તરફેલામાં છે અને તેમની તરફેલામાં હાલની અરજી લગત કોઈ હુકમ કરવા માટે કાયદા મુજબની કોઈ આધાર આ કામે સ્થાપીત કરે છે તેમ ફલીત થતુ નથી.તેથી ઉપરોક્ત કરેલ ચર્ચા મુજબ જ્યારે સામાવાળા ઈન્ડસ્ટ્રી તરીકે રેકર્ડે પ્રસ્થાપીત થયેલાનુ કોઈ કારણ રેકર્ડે જણાતુ ન હોય ત્યારે અરજદાર માંગણા નીવેદનમાં જણાવ્યા મુજબની કોઈ દાદ મેળવવા હકદાર હોવાનુ ફલીત થતુ ન હોય ત્યારે હાલની રેફરન્સ અરજદાર કામદારની વીરુધ્ધમાં રદ કરવા યોગ્ય વ્યાજબી અને ન્યાયોચીત કારણો રેકર્ડે જણાય આવે છે જેથી ન્યાયના હીતમાં મુદદા નં .૧નો જવાબ નકારમાં આપી મુદદા નં.૨ પરત્વે નીચે મુજબનો આખરી હુકમ કરવામાં આવે છે.

-:આખરી હુકમ:-

- (૧) હાલનો રેફરન્સ આથી રદ કરવામાં આવે છે.
- (૨) ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.
- (૩) આ એવોર્ડ પ્રસિદ્ધિ અર્થે લેબર કમિશ્નરશ્રી, ભાવનગરને મોકલી આપવો.

સ્થળ : ભાવનગર
તારીખ : ૨૮/૦૪/૨૦૨૬

(તેજપ્રતાપ સિંઘ)
પ્રિસાઈડીંગ ઓફીસરશ્રી
શ્રમ અદાલત નં.-૧,ભાવનગર
જીજે-૦૧૨૪૭

એ.એમ.કટુડીયા
(ગુજરાતી સ્ટેનોગ્રાફર)